

**Ксенія МЕДВЕДЄВА,**

*orcid.org/0009-0009-4959-6013*

*викладач кафедри японської мови та перекладу*

*Київського столичного університету імені Бориса Грінченка*

*(Київ, Україна) k.medvedieva@kubg.edu.ua*

## **КОМУНІКАТИВНІ СТАЛІ ВИРАЗИ В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ, ЇХ РОЛЬ, ПРОБЛЕМАТИКА ВИКЛАДАННЯ ТА ЗАСВОЄННЯ**

*Варто зазначити, що дослідження мов різних народів сягають давнини, на часі зараз, будуть актуальні завжди. Бо глибину осягнути неможливо. Як відомо, мова не є лише засобом спілкування, це ретрансляція наших думок у словоформах. Вивчення мови дозволяє окреслити певні особливості та критерії, за якими можна скласти бачення про представника тієї чи іншої нації, спробувати зрозуміти потік його думок та спосіб мислення. До однієї з віх вивчення мов народів світу можна віднести сталі вирази, так як вони мають місце на щаблях кожної мови. На нашу думку це результат того, що творяться та пишуться вони народною душею.*

*Зазначимо також, що сталі вирази є своєрідною лінгвістичною категорією, яка не лише викликає зацікавленість до їх дослідження, а й створює перепони у вивченні та осягненні іноземними громадянами. На нашу думку, було б доцільно у підручниках із вивчення японської мови, зокрема в базовому, みんなの日本語, приділити більше уваги та запропонувати більше вправ на напрацювання саме усталених словоформ. Оскільки вони є ключем до розуміння мови, яку вивчають.*

*Ми проаналізували різні методичні рекомендації щодо вивчення іноземної мови, а також ознайомилися із сучасними методиками викладання, застосували їх до засвоєння студентами сталих виразів японської мови. Дійшли висновку, що найдієвішими є компетентнісна та соціокультурна стратегії вивчення іноземної мови, але в той же час переконалися, що як традиційні, так і новітні підходи та методи викладання східної мови не можуть гарантувати забезпечення необхідного рівня володіння та знань задля забезпечення якісного процесу комунікації. Відповідно, в межах сучасного стрімкого потоку як життя, так і освітнього процесу, викладачам слід бути гнучкими та постійно варіювати, обираючи методи викладання для покращення рівня засвоєння матеріалу, підлаштовуватися під сучасність. Дієвою є техніка просторово уявлення ситуації із вживанням того чи іншого виразу мовлення, напрацювання ситуацій з його використанням як уявних, так і реальних, в парах, діалогах, рольових іграх, за участі матеріалів, створених за допомогою новітніх технологій. Плюсом буде створення учасниками навчального процесу власних, а не тільки заданих параметрами викладача ситуацій. Задля формування культури якісного викладання японської мови та підготовки компетентних фахівців, варто постійно оновлювати базу стратегій викладання, комбінувати та експериментувати з різними методиками, залучати студентів до використання сучасних технологій, формувати належні системи заохочення здобувачів освіти до навчання.*

**Ключові слова:** гнучкість, компетентність, комунікація, культура якісного викладання, новітні стратегії навчання, усталені словоформи.

**Kseniia MEDVEDIEVA,**

*orcid.org/0009-0009-4959-6013*

*Lecturer at the Department of the Japanese Language and Translation*

*Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University*

*(Kyiv, Ukraine) k.medvedieva@kubg.edu.ua*

## **COMMUNICATIVE SET EXPRESSIONS IN THE JAPANESE LANGUAGE, THEIR ROLE, CHALLENGES IN TEACHING AND LEARNING**

*It is worth noting that the study of different nations' languages dates back to ancient times, remains relevant today, and will always be important. The reason is that fully grasping the depth of language is impossible. As is well known, language is not merely a means of communication; it is a retransmission of our thoughts in word forms. Studying a language allows us to identify certain features and criteria by which we can form an understanding of a representative of a particular nation and attempt to comprehend their thought flow and way of thinking. One key aspect of studying world languages is set expressions, as they are present in every language. In our opinion, this is because they are created and expressed through the soul of the people.*

*It should also be noted that stable expressions are a kind of linguistic category that not only spark interest in research but also create obstacles in the study and comprehension of a foreign language by non-native speakers. In our view, it would be appropriate for Japanese language textbooks, especially the basic one, Minna no Nihongo, to devote more*

attention and offer more exercises focused specifically on practicing set expressions. These are the key to understanding the language being studied.

We analyzed methodological recommendations regarding foreign language learning, familiarized ourselves with modern teaching methods, and applied them to students' acquisition of set expressions in the Japanese language. We concluded that the most effective approaches are competence strategy and sociocultural strategy of foreign language learning. However, we also found that neither traditional nor modern methods and approaches to teaching an Eastern language can fully guarantee the level of proficiency and knowledge necessary for effective communication. Accordingly, in the fast-paced environment of modern life and education, teachers must remain flexible and continuously vary their teaching methods to enhance material comprehension and adapt to contemporary realities. The technique of spatially representing a situation with the use of a particular expression of speech, working out situations with its use, both imaginary and real, in pairs, dialogues, role-playing games, with the participation of materials created using the latest technologies, is effective. The advantage will be that students create their own situations, not just those given by the teacher. To foster a culture of high-quality Japanese language teaching and to train competent professionals, it is necessary to constantly update teaching strategy resources, combine and experiment with various methods, engage students in using modern technologies, and build appropriate systems of motivational incentives to encourage learning.

**Key words:** flexibility, competence, communication, quality teaching culture, modern approaches, set expressions.

**Постановка проблеми.** Вважаємо, що було б доречно у процесі вивчення мови ставити вивчення сталих, часто неперекладних, виразів на одне з ключових місць. Слід поглиблювати культурний рівень здобувачів освіти з метою розуміння невербальних аспектів, розвивати здатність студентів мислити з різних точок зору, вчитися та спілкуватися згідно канонів та норм іноземної мови. Тобто використовувати не лише стандартні граматичні форми та вирази, а й вдаватися до вживання ustalених, сформованих японцями протягом поколінь, укорінених у мові фраз, словосполучень та виразів.

То ж ми вирішили детальніше розглянути найпопулярніші ustalені вирази, наявні у вивченні практичного курсу японської мови здобувачами освіти початкового рівня, спробували їх систематизувати, визначити проблематику подачі матеріалу, його засвоєння, та відшукати шляхи подолання бар'єру.

**Аналіз досліджень.** Японський лінгвіст Тсу-йосі Оно та фінська мовознавиця Рітва Лаурі припускають, що сталі вирази є джерелом висловлювань для взаємодії зі співбесідником. Ті чи інші соціальні дії лежать в основі виникнення ustalених словосполучень, які задовольняють різні потреби на рівні дискурсу (Laury and Ono, 2020: 1-10). То ж мовні моделі, які ми досліджуємо, служать для свого роду конкретизації думок у відповідній ситуації.

Баоцин Чжан, досліджуючи ідіоматичні сталі вирази японської та китайської мов, зазначив, що важливим є розуміння не лише перекладу лексичного та граматичного матеріалу сталого виразу, а й вдале та коректне та влучне його вживання у конкретній ситуації. Також він зазначає, що кращому розумінню студентами ustalених фраз сприяє саме когнітивний метод (Zhang, 2023).

Сато Нео пише, що важливість викладання іноземної мови полягає не лише в оволодінні мовою,

а й у міжкультурному розумінні, природному ставленні до існування різних варіацій та інтерпретацій сприйняття світу представниками різних народів. Тож, викладаючи іноземну мову, задля розширення рамок та способів мислення здобувачів освіти, надзвичайно важливо апелювати до контакту з культурою через зосередження уваги на сталих виразах (佐藤, 2024: 157-172).

Гнатик К.Б., Фодор К.Й. віддають перевагу компетентнісному підходу, проте схильні вважати, що найкращою методикою викладання є та, що базується на індивідуальному підході і залежить від поставленої мети (Гнатик, Фодор, 2023: 113-116). Очевидно, що погляди всіх науковців тісно переплітаються та доповнюють чи уточнюють одна одну.

**Мета статті** – проаналізувати викладання та вивчення комунікативних сталих виразів та словосполучень крізь призму новітніх підходів та стратегій вивчення іноземних мов, виявити найдієвішу методику, враховуючи культурні особливості як носіїв мови, так і здобувачів освіти, які її вивчають, з метою забезпечення достойного рівня викладання та підготовки цікавих занять.

**Виклад основного матеріалу.** Серед новітніх дієвих стратегій вивчення іноземної мови виокремлюють граматико-перекладну, аудіолінгвальну, компетентнісну, комунікативну, комунікативно-орієнтовану, соціокультурну (Гнатик, Фодор, 2023: 114).

Розглянемо детальніше дані стратегії з точки зору викладання ustalених фраз та виразів японської мови, які ми умовно віднесли до вивчення в рамках тієї чи іншої стратегії.

**Граматико-перекладна** стратегія може стати в пригоді засвоєння виразів, в утворенні яких прослідковується зрозуміла для студента наявність граматичних конструкцій японської мови.

Зокрема, утворені через певні граматичні форми.

**Над ввічливу форму:** どなたですか *хто (там)?*; たいはつしゃってください *приходьте, будь ласка, знову*; お出かけですか *кудись йдете (виходите)?*; 行ってまいります *я ненадовго вийду (та повернусь)*; どうぞお上がりください *заходьте, будь ласка (дослівно “підніміться”, так як у старих японських будинках потрібно було подолати своєрідну сходинку, щоб зайти)*; いったい *ірашшай щасливої дороги (дослівно з граматичної точки зору “ласкаво просимо назад після того, як підеш”)*; 少々お待ちください *трішки зачекайте, будь ласка*; お待たせいたしました *вибачте за очікування (що змусив вас чекати)*; いただきます *із задоволенням скуштуя/приємного апетиту (дякую, що отримав їжу, що переді мною)*; (誰かに) よろしくを伝えください *передайте вітання, будь ласка*; 心から感謝いたします *щиро дякую за все*; いろいろご協力くださいました *всіляко допомагали*; 最後にひとことよろしいでしょうか *дозвольте сказати декілька слів*; どちらまででしょうか *з ким я розмовляю?*

**Серединну форму:** 行きます *я ненадовго вийду (та повернусь)*; ていただけませんか *чи не могли б ви зробити*; たいはつしゃってください *приходьте, будь ласка, знову*; 行ってまいります *я ненадовго вийду (та повернусь)*; いったい *ірашшай щасливої дороги*; 気をつけてください *бережіть себе*; 写真みたいにしてください *зробіть, як на фото, будь ласка*; ゆっくりしてください *не кваптеся, розслабтеся*; 頭と体を使うようにしています *намагаюся бути у формі (розумово та фізично)*; 遅れて、すみません *перепрошую за запізнення*.

**Заперечну форму:** 無理をしないでください *не перенапружуйтесь*; 私のことを忘れないでください *не забувай мене*; 特に悪いところはありませんか *нічого страшного*; しかたがありません *нічого не вдієш*; 調子が良くない *недобре почуваюся*; それはいけません *так не годиться*.

**Наказову форму:** お休みなさい *надобраніч*; お帰りなさい *з поверненням*.

**Умовну форму:** よかったら...*якщо вас влаштує (дослівно “якщо буде добре”)*; どうしたらいいですか *як же краще вчинити*.

**Стверджувальну форму:** いいですね *добре*; 残念ですね *шкода*, співчуваю; そうします *так і зроблю*; 調子がいい *добре почуваюся*.

**Питальну форму:** 本当ですか *справді?*; 日本語ができますか *ви говорите/володієте японською?*; 何かご希望がありますか *маєте якісь побажання?*; これでいいですか *так правильно?*; так добре?/ *чи правильно я роблю?*; このところは初めてですか *ви тут вперше?*; どうすればいいですか *як краще вчинити?*

**Форму минулого часу:** から来ました *приїхати з*; わかりました *зрозуміло*.

**Форму зміни стану:** これからお世話になります *надалі сподіваюсь на вашу підтримку*; どういうふうにしますか *як будете стригтися?*

**Форму можливості:** 日本語ができますか *чи володієте японською?*; いつできますか *коли буде готово?*

**Форму часу:** 子供のころの夢が叶います *здійсниться дитяча мрія*.

**Форму другорядності від цілого:** 私は仕事が恋人です *моя кохана людина, то робота*.

**Форму заклику до дії:** そうしましょう *давайте так і зробимо*.

**Форму подібності:** 写真みたいにしてください *зробіть, як на фото*.

Як бачимо, є вирази, в яких переплітаються граматичні форми. Проте, ця стратегія лише служить для полегшення розуміння створення виразу. Для повного осягнення матеріалу слід вдаватися до комбінування з іншими стратегіями, зокрема з аудіолінгвальною.

**Аудіолінгвальна стратегія**, на наш погляд, є однією з передових для розвитку навичок говоріння та комунікації, а отже і для оволодіння усталеними виразами. Дана стратегія забезпечує несвідоме використання мови за рахунок доведення використання виразу до автоматизму. Зазначимо, наші спостереження освітнього процесу показали, що найважче засвоюються неперекладні сталі вирази. Тож ми апелюватимемо до явища неперекладності, яке сьогодні посідає ключові позиції вивчення як з лінгвістичної точки зору, так і з викладацької, оскільки сягає не лише мовних рівнів, а й культурних. Складнощі сприйняття та засвоєння студентами подібних фраз чи виразів, виникають через відсутність у рідній мові етнокультурного відповідника (Riabovol, 2023: 165-168).

До таких можемо віднести наведені вирази: 初めまして *дозвольте відрекомендуватися*; これからお世話になります *надалі сподіваюсь на вашу підтримку*; どうぞお上がりください *заходьте, будь ласка*; いただきます *приємного апетиту/із задоволенням спробую*; ちょっと...*не впевнений (на), що вийде/перепрошую, але.../трохи*; お出かけですか *ви кудись збираєтесь?*; 行きます *я ненадовго вийду (та повернусь)*; いったい *ірашшай щасливої дороги*; ただいま *я вдома*; お帰りなさい *з поверненням*; いらっしませ *ласкаво просимо*; よかったら...*якщо не заперечуєте/якщо вас влаштує*; いろいろお世話になりました *дякую за турботу/ви багато зробили для мене*; お先にどうぞ *ви перший (ша)*,



прошу/ після вас; お先にしつれいします *перепрошую, що я перший (ша)*; お疲れさまでした *дякую за роботу*; ご苦労さま *дякую за роботу*; 気が付きます *помітити, звернути увагу*; もしかしたら *можливо, мабуть*; これからもよろしくおねがいします *і надалі, будь ласка, опікуйтесь*; 申し訳ありませんが *пробачте, але...*

Наші дослідження показали, що повторення певної кількості разів, чітка вимова кожного складу та цілісного виразу, імітація інтонації, шедовинг точно дають позитивний результат. Тому ми, однозначно, вбачаємо користь у застосуванні цієї стратегії, але схильні вважати, що навіть завчання виразу шляхом багаторазового відтворення не забезпечить задовільний рівень знань, якщо не досягнути його смислового навантаження. Тож доцільним вважаємо поєднання із компетентнісною стратегією.

**Компетентнісна** стратегія є більш узагальненою, тому її відносять до доволі популярних новітніх методів вивчення мови. Дана стратегія охоплює розвиток практичних навичок говоріння, читання та письма, вирішення комунікативних завдань на побутовому та професійному рівнях спілкування, а також потребує постійного саморозвитку та самовдосконалення. Наступні вирази варті застосування цієї стратегії: お願いします *будь ласка (прохання)*; どうぞよろしく (お願いします) *приємно познайомитися*; こちらこそよろしく (お願いします) *навзаєм*; おいくつですか *скільки вам років?*; かしこまりました *слухаюсь/ буде виконано*; お問い合わせ *ваш запит*; わかりました *зрозуміло*; また今度お願いします *можливо іншим разом*; どのくらいかかりますか *скільки триває?*; いくらですか *скільки коштує?*; 少しお待ちください (troхи) *зачекайте, будь ласка*; どうしましたか *що трапилось?*; お大事に *одужуйте*; 私も同じ意見です *я такої ж думки*; 電話をください *телефонуйте*; どうぞお元気で *бажаю вам усього найкращого*; おかげさまで *це все завдяки вам*; お疲れさまでした *дякую за роботу*; すみません. お願いします *дуже люб'язно з вашого боку, дякую*; そうしましょう *давай(те) так і зробимо*; 何かご希望がありますか *маєте якісь побажання?*; 無理をしないでください *не перенапружуйтеся/ не нехтуйте здоров'ям*; 先生、どこが悪いんですか *Лікарю, що зі мною?*; 特に悪いところはありませ *н нічого страшного/ поганого*; ゆっくりしてください *не кваптесь, розслабтесь*; これでいいですか *так правильно?*; そうですね *так добре?*; ち *чи правильно я роблю?*; それはいい *так не годиться/ так не піде*; 西洋化します *заснавати західного впливу*; どうでしょうか *як щодо того, щоб...*; 遅れて、すみません *вибачте за запізнення*; これからもよ

ろしくおねがいします *і надалі, будь ласка, опікуйтесь*; ちょっとお願いがあるんですが... *маю до вас прохання*; 申し訳ありませんが *пробачте*; こちらへどうぞ *сюди, будь ласка*; これでよろしいでしょうか *так підійде?*; 写真みたいにしてください *зробіть, як на фото*; どういうふうにしますか *як будете стригтися*; いつできますか *коли буде готово?*; (誰かに) よろしくを伝えください *передайте вітання, будь ласка*; 心から感謝いたします *щиро дякую за все*; いろいろご協力くださいました *ви мені всіляко допомагали*; 最後にひとことよろしいでしょうか *дозвольте сказати декілька слів*; どちらさまでしょうか *з ким я розмовляю?*; お待たせいたしました *вибачте за очікування*; 迷惑をかけます *завдати клопоту*.

**Комунікативна** стратегія, з нашої точки зору, доповнює компетентнісну, розвиває комунікативні здібності та навички, які можна застосувати у реаліях життя. Одна з найкращих стратегій для адаптації у іноземному мовному середовищі. Розглянемо вирази, які підходять у якості навчального матеріалу в рамках даної стратегії: こちらこそ... *і вам.../навзаєм*; いかがですか *як щодо.../ Дозвольте запропонувати...*; お元気ですか *як справи?*; おはようございます *добрий ранок*; こんにちは *добрий день*; こんにちは *добрий вечір*; お休みなさい *на добраніч*; さようなら *до побачення*; ありがとうございます *дякую*; どういたしまして *прошу*; 失礼します *перепрошую*; 失礼ですが... *перепрошую, але...*; すみません *вибачте*; お名前は? *як вас звуть?*; 何歳ですか *скільки вам років?*; ほんの気持ちです *це лише дрібничка/ не варто подяки*; どなたですか *хто там?*; どうぞ *прошу/ будь ласка (коли пропонуємо щось)*; どうも *дякую*; これをください *будь ласка, дайте це/ я візьму (куплю) це*; いくらですか *скільки коштує?*; 大変ですね *співчуваю*; そうですか *он як?/невже?/зрозуміло*; はい、そうです *так*; いいえ、違います *ні, це не відповідає дійсності*; ごめ *нк ください* *вибачте/ чи є хто вдома?*; дозвольте увійти; いらっしゃい *ласкаво просимо*; どうぞお上がりください *заходьте, будь ласка*; いかがですか *як щодо.../дозвольте запропонувати...*; まだです *це ні/ поки ні*;そろそろ失礼します *вже час іти (коли в гостях)*; けっこうです *ні, дякую*; またいらっしゃってください *приходьте ще*; もしもし *ало*; いいですね *це добре/ гарна ідея*; わかりました *зрозуміло*; いっしょにいかがですか *чи бажаєте приєднатися?*; だめです *у вас не вийде?*; 残念です *шкода*; これ、お願いします *це, будь ласка*; すごいですね *оце так!*; 別々に *нарізно/окремо*; これでおねがいします *ось, будь ласка (у такий спосіб, будь ласка)*; どうしようかな *що ж робити?/ як вчинити?/ як же бути?*; し

ばらくですね давно не бачилися; しかたがありません нічого не вдієш/іншого шляху вирішення цього питання немає; 体にいいです корисно для здоров'я; 健康にいいです корисно для здоров'я; 体によくないです не корисно для здоров'я; 健康によくないです не корисно для здоров'я; そうですね погоджуюсь з вами/ маєте рацію; ごちそうさまでした все було дуже смачно; おめでとうございます вітаю; じゃ、また（あした）お泊り/ до завтра; 私のことを忘れないでください пам'ятайте про мене, будь ласка; 気をつけてください бережіть себе; 何ですか що?/ що ви хотіли?; 日本語ができますか ви говорите/ володієте японською?; 本当にですか справді?; 乾杯 будьмо!; 頑張ります зроблю все, що від мене залежить; 一生懸命します щодуху/щосили; 困ったなあ що ж робити; お茶でも зеленого чаю чи чогось на кшталт того; ありました знайшлася; よかったです це дуже добре/ я дуже радий (да)/ Слава Богу!; どうしますか що робитимете?; 目が覚める прокинутися; 気が付きます помітити, звернути увагу; 無理をします марно старатися; 元気がありません виглядати нездоровим/ нема здоров'я; 調子が良くない погано почуваюсь; 調子がいい добре почуватись; なくなります померти, спочити; どういう意味ですか що це означає?; お茶をたてます приготувати зелений чай; これでもいいですか чи правильно я роблю?; 仲良くします бути у хороших стосунках; 規則正しい生活をします вести правильний спосіб життя; 好き嫌いがありません не перебирати їжею; 好き嫌いががあります перебирати їжею; 夜更かしをします не спати допізна; 時間がたちます час минає; 手に入れます отримати, дістати; 頭と体を使うようにしています намагаюся бути у формі (розумово та фізично); 何でもチャレンジする настрої, що важливо гідно приймати виклики життя; このところは初めてですか ви тут вперше?; あ、いけない о ні, тільки не це; 本当に助かりました ви мене дуже виручили; 楽しみにしています з нетерпінням очікую; ぴったりなんです якраз; ちょうどいい те, що треба; 友達 恋人ができる завести кохану людину/друзів; 久しぶりです давно не бачились; 子供のころの夢が叶います здійсниться дитяча мрія (みんなの日本語I, 2013; みんなの日本語II, 2013; みんなの日本語I ПГК, 2009; みんなの日本語II ПГК, 2009).

До новітніх стратегій вивчення іноземної мови відносять також комунікативно-орієнтовану та соціокультурну.

**Комунікативно-орієнтована** стратегія базується на реалізації конкретних поставлених задач з використанням мови, яку вивчають. На сьогоднішній день саме ця стратегія є однією з цікавих

для здобувачів освіти, так як потребує інтерактивності та максимального залучення студента до дії. Це не просто використання підручника, а поштовх до активності в усіх розуміннях цього слова. Для реалізації даної стратегії дієвою буде квест-технологія (Кіндрась, Задко, Янчук, 2024). Слід зазначити, що завдяки цифровізації студент перебуває у центрі навчального процесу. Цифрові технології сприяють культурній взаємодії, полегшують і пришвидшують освітній процес (Гнатик, Фодор, 2023; Ігнатенко, Давидюк, Трубенко, 2024).

**Соціокультурна** стратегія базується на розумінні засад міжкультурної комунікації. Враховується мовна картина світу обох учасників процесу комунікації, як носія мови, так і іноземця. Як бачимо, у японській мові багато сталих виразів передано у дуже ввічливому стилі, існує також чимала кількість фраз на позначення вибачення. Вирази вдячності також містять у собі елементи вибачення: どうも / すみません / どうもすみません. А також зауважимо вираз 失礼します в значенні «до побачення», коли в дію вступає статусність.

Кожен із наведених вище сталих виразів вартий застосування цих обох стратегій. Ми переконані, що цілісне оволодіння максимально наближеним до природної японської мови рівнем лежить не лише через вивчення та засвоєння лексичного та граматичного матеріалу, а й через усвідомлення та вживання сталих виразів. Достойний результат можна отримати лише шляхом комбінації усіх вищезгаданих стратегій та залучення до процесу викладання новизни та сучасності.

**Висновки.** Викладати та вивчати сталі вирази японської мови доволі складно і засвоєння відбувається протягом тривалого часу. Вдаючись до використання новітніх методів, стратегій та підходів вивчення сталих виразів японської мови, ми дійшли висновку, що навіть їх повна комбінація є лише відправною точкою пошуку універсального способу як викладання, так і вивчення усталених фраз. Також ми визначили та окреслили, що варто заохочувати здобувача освіти до:

- пізнання глибини фрази та її ролі в мисленні, пропонувати подивитися на вираз з точки зору японця, навести приклад з українським варіантом, наявність якого є важливою в українській мові (наприклад «Все буде добре»), відшукати адекватні варіанти перекладу (бажано декілька);

- використання III та всіляких додатків щодо розуміння вживання того чи іншого сталого виразу, щоб спробувати досягнути його цінності для представників мови оригіналу, відчуття ваги та важливості наявності в мові, відшукати мету вико-

ристання сталого виразу в рамках ситуації, що має місце бути;

– пошуку чи відтворення епізодів манга, аніме, комп'ютерних ігор, драм, пісень мови оригіналу, у яких вони, можливо, зустрічалися.

Ми схилиємося до думки, що вивчення сталих виразів є важливим, так як це дає можливість якісно комунікувати зі співрозмовником. А також вони відображають звичаї, манери поведінки, характер, звички, погляди та ідеї носіїв мови,

що є стежкою до розуміння мовної картини світу носія.

Викладачам слід розробляти свої заняття, базуючись на елементах міжкультурної комунікації, обговорити зі студентами влучні варіанти відтворення того чи іншого виразу чи словосполучення рідною мовою, усвідомити можливість існування ситуативного перекладу, що не буде стандартним, адже крізь призму іноземної мови можна розширити свої знання, вміння та навички.

### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гнатик К.Б., Фодор К.Й. Особливості застосування сучасних підходів у вивченні іноземних мов. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 59, т. 3. С. 113–116. URL: <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/59/23.pdf> (дата звернення: 23.06.2025). DOI: 10.32782/2663-6085/2023/59.23.
2. Ігнатенко І. П., Давидюк А. Р., Трубенко І. А. Інновації в методиках навчання іноземних мов : досвід України. *Академічні візії*. 2024. № 37. DOI: 10.5281/zenodo.14138735.
3. Кіндрас І., Задко Т., Янчук О. Особливості застосування квест-технології на заняттях з іноземних мов у закладах вищої освіти. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 10(28). С. 717–735. DOI: 10.52058/2786-6300-2024-10(28)-717-735.
4. Laury R., Ono T. Fixed expressions: building language structure and social action. John : Benjamins Publishing Company, 2020. 242 p.
5. Riabovol S. The problem of untranslatability: challenges and strategies for solving translation difficulties. *Humanities science current issues*. 2023. Vol. 2, № 68. P. 165–168. DOI: 10.24919/2308-4863/68-2-24.
6. Zhang B. 日本語教育における慣用表現の導入—中日の身体部位の慣用表現の比較を通じて. 三重大学大学院地域イノベーション学専攻. 博士前期課程地域イノベーション学専攻. 2023. 61 p. URL: <https://mie-u.repo.nii.ac.jp/record/2000697/files/2023MI0002.pdf> (Last accessed: 21.06.2025).
7. みんなの日本語 初級I 第2版 本冊 ペーパーバック. 東京 : スリーエーネットワーク, 2012. 249 頁.
8. みんなの日本語 初級II 第2版 本冊 ペーパーバック. 東京 : スリーエーネットワーク, 2013. 247 頁.
9. みんなの日本語初級I: 翻訳 文法解説ウクライナ語版 (Переклад і граматичний коментар). Львів : Вид-во Нац. ун-ту "Львів. політехніка", 2009. 212 с.
10. みんなの日本語初級II: 翻訳 文法解説ウクライナ語版 (Переклад і граматичний коментар). Львів : Вид-во Нац. ун-ту "Львів. політехніка", 2009. 192 с.
11. 佐藤 菜緒 中学校英語授業において深層レベルの 異文化理解教育を行うには. 明治大学国際日本学部 学生論集. 第11集. 2024. P. 157–172. URL: <https://www.meiji.ac.jp/nippon/6t5h7p00000iftxw-att/qfki0t000001dn9c.pdf> (Last accessed 21.06.2025).

### REFERENCES

1. Hnatyk K.B., Fodor K.I. (2023) Osoblyvosti zastosuvannya suchasnykh pidkhodiv u vyvchenni inozemnykh mov. [Features of the application of modern approaches in learning foreign languages] *Innovatsiina pedahohika*. Innovative pedagogy, 59, 3. 113–116, URL: <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/59/23.pdf> (Last accepted: June 23, 2025). DOI: 10.32782/2663-6085/2023/59.23 [in Ukrainian].
2. Ihnatenko I. P., Davydiuk A. R., Trubenko I. A. (2024) Innovatsii v metodykakh navchannia inozemnykh mov: dosvid Ukrainy. [Innovations in Methods of Teaching Foreign Languages: the Experience of Ukraine]. DOI: 10.5281/zenodo.14138735 [in Ukrainian].
3. Kindras I., Zadko T., Yanchuk O. (2024) Osoblyvosti zastosuvannya kvest-tekhnohii na zaniattiakh z inozemnykh mov u zakladyakh vyshchoi osvity. [Features of using the quest technology in foreign language lessons in higher education institutions] *Aktualni pytannia u suchasni nauky*. Current issues in modern science, 10(28). 717–735. DOI: 10.52058/2786-6300-2024-10(28)-717-735 [in Ukrainian].
4. Laury R., Ono T. (2020) Fixed expressions: building language structure and social action. Benjamins Publishing Company, John, 242
5. Riabovol S. (2023) The problem of untranslatability: challenges and strategies for solving translation difficulties. *Humanities science current issues*. Vol. 2, 68. 165–168. DOI: 10.24919/2308-4863/68-2-24
6. Zhang (2023) Nihongo kyōiku ni okeru kan'yō hyōgen no dōnyūchū-bi no karada bui no kan'yō hyōgen no hikaku o tsūjite [A Study on Introducing Educational Method of Body Related Idiomatic Expressions for China's Japanese Language Learners] *Mie daigaku daigakuin chiiki inobeshon-gaku kenkyū-ka*, Hakase zenki katei chiiki inobeshon-gaku senkō, Mie University Graduate School of Regional Innovation Studies Master's Program in Regional Innovation Studies, 61p. URL: <https://mie-u.repo.nii.ac.jp/record/2000697/files/2023MI0002.pdf> (Last accepted: June 21, 2025) [in English and Japanese].
7. Min'nanonihongo shokyū I (2012) [Minna no Nihongo Elementary Japanese I] *Surīnettowāku*, 2nd edition, Tōkyō, 249 [in Japanese].



8. Min'nanonihongo shokyū II (2013) [Minna no Nihongo Elementary Japanese II] Suriēnettowāku, 2nd edition, Tōkyō, 247 [in Japanese].

9. Min'nanonihongo shokyū I: Hon'yaku bupō kaisetsu Ukuraina-go-ban (2009) [Minna no Nihongo Elementary Japanese I: Translation and Grammar Explanations, Ukrainian Version] Vyd-vo Nats. un-tu "Lviv. politekhnika", Lviv, 212 [in Japanese and Ukrainian].

10. Min'nanonihongo shokyū II: Hon'yaku bupō kaisetsu Ukuraina-go-ban (2009) [Minna no Nihongo Elementary Japanese II: Translation and Grammar Explanations, Ukrainian Version] Vyd-vo Nats. un-tu "Lviv. politekhnika", Lviv, 192 [in Japanese and Ukrainian].

11. Satō (2024) Chūgakkō eigo jugyō ni oite shinsō reberu no ibunkarikai kyōiku o okonau ni wa [How to promote cross-cultural understanding at a deeper level in junior high school English classes] Meijidaigaku kokusai Nihon gakubu gakusei ronshū, dai 11-shū, Meiji University School of Global Japanese Studies Student Papers, 11, 157-172, URL: <https://www.meiji.ac.jp/nippon/6t5h7p00000iftxw-att/qfki0t000001dn9c.pdf> (Last accepted: June 21, 2025) [in Japanese].